

Perfil de la Ciutat. Indicadors bàsics de qualitat de vida

Glosari

Un **indicador** és una mesura estadística d'un concepte, basat en una anàlisi teòrica prèvia, l'objectiu de la qual és la descripció de l'estat de la societat (indicadors socials), i l'eficàcia final de les polítiques socials (indicadors de control de gestió). Així, per tant, als indicadors hi precedirà, primer un objectiu al que hi serveix una observació empírica. L'observació és el primer pas per apropar-se al fet o esdeveniment, que caldrà convertir en taxes o percentatges per a enriquir la lectura de la informació absoluta en un posicionament relatiu respecte de sí mateix (del total de població) i/o d'altres unitats territorials¹.

Les **taxes** són indicadors de freqüència. Indiquen les mitjanes dels fets proporcionals amb intervals conceptuals, així doncs, és la proporció que representa el nombre de successos del tipus que sigui en la població en què es produeixen.

Un **índex** intenta representar diferents paràmetres o variables en un sol número, per tant el seu resultat serà molt relatiu i complexa. Nombre que expressa la relació entre dues o més magnituds.

Pressupostos municipals

Despesa pública.- volum de les despeses fetes per l'Administració per satisfer les necessitats col·lectives.

Ingressos tributaris.- Ingressos obligatoris, sense contrapartida, no reemborsables per a objectius públics -incloent-hi l'interès recaptat en endarreriments d'impostos i les sancions recaptades per la manca de pagament d'impostos o pel seu pagament fora de termini- nets de reemborsament i altres transaccions correctives.

Pressupost².- És l'expressió comptable del pla econòmic del sector públic per a un període de temps determinat (generalment un any). Cada entitat pública amb personalitat jurídica pròpia té el seu pressupost en què es reflecteixen, de manera desagregada, les corresponents previsions d'ingressos i limitacions de despeses.

Pressupost consolidat².- És el pressupost conjunt de diverses entitats públiques un cop compensada les seves transferències internes. El pressupost consolidat del grup municipal inclou el de l'Ajuntament, el dels organismes

¹ Definició segons l'estudi de l'Observatori Econòmic i Social de Terrassa, *La Mesura de l'Exclusió de Terrassa*, 1995

² Definicions segons l'Institut d'Estadística de Catalunya.

autònoms amb personalitat jurídica, els de les societats mercantils amb capital totalment municipal i els de les empreses participades en majoria de capital municipal, un cop compensades les seves transferències internes.

Població

Creixement natural.- Nombre de naixements menys el nombre de defuncions.

Creixement vegetatiu.- indica l'augment o descens de la població que es produeix com a resultat de la diferència entre nascuts vius i morts.

Densitat de població.- Relació entre el total d'habitants del municipi i la superfície d'aquest.

$$\text{Densitat de població} = \text{habitants} / \text{km}^2$$

Edat mitjana.- Relació entre el sumatori dels anys viscuts de la població i la població de referència.

Esperança de vida al néixer².- El nombre mitjà d'anys que pot esperar viure una persona en néixer si es mantinguessin les condicions de mortalitat per edats que s'observa en un any precís. Es calcula mitjançant la taula d'extinció d'una població estacionària.

Índex d'envelliment.- Relació entre la població de 65 anys i més i la població de 0 a 14 anys.

$$\text{Taxa d'envelliment} = \text{Població de 65 anys i més} / \text{població 0-14 anys}.$$

Índex de dependència demogràfica³- Relació entre els individus en edat de no activitat econòmica respecte als individus en edat activa. Mesura el pes que ha de suportar la població teòricament productiva (no dependent) per mantenir la població infantil i anciana (dependent).

$$\text{Índex de dependència demogràfica} = (\text{pobl. 0-14 anys} + \text{pobl. 65 anys i més}) / \text{pobl. 15-64 anys}$$

Índex de masculinitat.- Proporció entre el número d'homes i el de dones. Com més s'acosti a 100 representarà un major equilibri entre el nombre d'homes i de dones.

$$\text{Índex de masculinitat} = \text{població masculina} / \text{població femenina} * 100$$

Població de dret.- Es compon de totes les persones que tenen la residència en el territori de referència, estan presents o absents en el moment que es realitza el Cens. La població de dret és la població legal del territori que es tracta.

³ Definició segons Georges Tapinos

Població de fet.- Es compon de totes les persones que en la data censal es troben en el territori de referència tant si tenen la residència en el mateix municipi en què se censen (residents presents) com si hi estan de pas (transeünts).

Saldo migratori².- Diferència entre la immigració i l'emigració registrada en un període definit.

$$\text{Saldo migratori} = \text{Immigracions} - \text{Emigracions}$$

Taxa de creixement anual.- Percentatge d'augment anual de la població, generalment expressat com taxa exponencial. És el resultat net de les taxes de natalitat, mortalitat i migració.

Taxa de fecunditat.- És la relació entre els naixements d'un any donat i el total de dones en edat fèrtil (16-49 anys).

$$\text{Taxa de fecunditat} = \text{Naixements} / \text{n}^\circ \text{ dones } 16-49 \text{ anys} * 1000$$

Taxa de joventut.- Relació entre la població de 15 a 24 anys i la població total.

$$\text{Taxa de joventut} = \text{Població } 15-24 \text{ anys} * 100 / \text{població total}$$

Taxa (bruta) de mortalitat.- Relació entre les defuncions d'un any donat i la població total. Nombre de defuncions a l'any per cada 1000 persones de la població total. Donat que pot ser afectada per les variacions en l'estructura de la població per edats, sovint se l'anomena taxa bruta de mortalitat.

$$\text{Taxa de mortalitat} = \text{Defuncions} * 1000 / \text{població}$$

Taxa de mortalitat infantil.- Relació entre les defuncions de nens/es de menys d'un any d'edat, en un any donat, i la població que encara no ha complert un any d'edat.

$$\text{Taxa de mortalitat infantil} = \text{Defuncions nens } < 1 \text{ any} / \text{població } < 1 \text{ any} * 1000$$

Taxa (bruta) de natalitat.- Relació entre els naixements d'un any donat i la població total. Relació entre el nombre de nascuts vius registrats durant un any sobre la població mitjana durant l'esmentat any en un determinat territori.

$$\text{Taxa de natalitat} = \text{Naixements} * 1000 / \text{població}$$

Índex sintètic de fecunditat.- El nombre de fills que podrà tenir una dona al llarg de la seva vida fèrtil si es comporta com les dones de la població de referència. Si l'índex és inferior a 2,1 no hi haurà reemplaç generacional. S'utilitza per veure la dinàmica de la població.

$$\text{Índex sintètic de fecunditat} = \text{nombre mig de fills per dona}$$

Índex de sobreenvelliment.- El nombre de persones més grans de 75 anys que hi ha per cada persona més gran de 65 anys.

Taxa de sobreenvelliment = Població de 75 anys i més/ població de 65 anys i més

Treball

Assalariats⁴.- Són aquells treballadors per compte d'altri. Cal distingir-los dels ocupats en general, concepte que inclou també els que treballen per compte propi.

Atur femení registrat.- Població femenina aturada registrada a les OTG.

Atur juvenil registrat.- Població juvenil aturada registrada a les OTG.

Atur registrat².- Conjunt de persones de 16 anys i més sense ocupació, que en un mes concret, tenen demandes d'ocupació pendents de satisfer l'últim dia d'aquest mes, a les Oficines de Treball de la Generalitat, llevat dels col·lectius següents: treballadors sense disponibilitat immediata per al treball o en situació d'incompatibilitat amb l'ocupació, treballadors que demanin exclusivament un treball de característiques específiques (com ara una feina a l'estranger) i els treballadors eventuais agraris beneficiaris del subsidi especial de desocupació. També se n'exclouen aquelles persones que es neguen injustificadament a participar en cursos de formació ocupacional.

Baixes d'ocupació.- Totes aquelles persones que es donen de baixa a les oficines d'ocupació, atès que han trobat un lloc de treball o perquè no han renovat la demanda d'ocupació.

Contractacions⁴.- Número de contractes (acord laboral escrit entre el treballador nou contractat i una empresa) registrats en les oficines de l'INEM. Els contractes es registren en l'oficina a la qual pertany l'empresa contractant.

Contractació juvenil.- Número de contractes juvenils (població de 16 a 25 anys).

Contractació registrada.- Número de contractes laborals registrats a les Oficines de Treball de la Generalitat en un moment donat.

Demandes d'ocupació.- Totes aquelles persones que es registren a les oficines d'ocupació per buscar un lloc de treball. Inclou els aturats i els treballadors que desitgen canviar de treball.

Impost d'Activitats Econòmiques⁴.- L'impost que grava les activitats econòmiques que es duen a terme en un municipi. Cal tenir present, però, que es tracta d'activitats econòmiques i que per tant una empresa podrà pagar més d'un IAE en concepte de les diferents activitats que realitzi.

Índex d'absorció de la força de treball.- Relació de l'atur registrat i l'ocupació assalariada. L'absorció de la força de treball és més satisfactòria quan tendeix a 0.

⁴ Definició segons l'Àrea d'Estudis de l'Institut de Promoció Econòmica de Mataró, a *l'Informe de Conjuntura Econòmica de Mataró*.

Índex d'absorció de la força de treball = Atur registrat/ ocupació assalariada

Índex d'autocontenció.- Relació entre el total d'ocupats residents del municipi i el total de llocs de treball en el municipi.

Índex d'autocontenció = desplaçaments dins del municipi *100/total llocs de treball

Mobilitat obligada.- Tot desplaçament indispensable per poder realitzar les activitats laborals o estudiantils.

Ocupació assalariada.- Població de 16 anys i més que realitza una activitat remunerada per compte d'altri i que està afiliada a la Seguretat Social en centres de cotització radicats al municipi o territori.

Població activa².- Totes les persones de 16 anys i més, que tenen ocupació remunerada o estan disponibles a tenir-la, i en el moment censal estan fent gestions per incorporar-se al treball.

Només es considera població activa qui declara treballar o estar disposat a fer-ho.

Població activa = individus ocupats + aturats + cerquen feina

Població desocupada².- Totes les persones de 16 anys i més, que no treballen, busquen feina i estan disponibles per treballar. Inclou els que busquen la primera feina i els que ja han treballat anteriorment.

Població inactiva².- Totes les persones de 16 anys i més, classificades en els següents grups funcionals: les que exclusivament treballen a la llar, estudiants que no treballen, jubilats o retirats de l'activitat econòmica, incapacitats per treballar i altres.

Població ocupada².- Totes les persones de 16 anys i més, que han treballat en una ocupació de forma remunerada, com a mínim una hora durant la setmana de referència, per compte propi o d'altri, incloent-hi les persones temporalment absents que esperen la seva reincorporació.

Taxa d'atur femení registrat.- Relació entre la població femenina desocupada i la població activa femenina.

Taxa d'atur femení registrat = Pobl. femenina desocupada *100/ pobl. activa femenina

Taxa d'atur juvenil registrat.- Relació entre la població de 16 a 25 anys i la població activa de 16 a 25 anys.

Taxa d'atur juvenil registrat = Pobl. jove desocupada *100/ pobl. jove activa

Taxa d'atur registrat.- Relació entre la població desocupada registrada a les oficines d'ocupació (OTG per al cas de Catalunya) i la població activa.

Taxa d'atur registrat = Població desocupada *100/ població activa

Taxa d'activitat.- Relació entre la població activa i la població de 16 anys i més, en un any donat.

$$\text{Taxa d'activitat} = \text{Població activa} * 100 / \text{població de 16 anys i més}$$

Taxa d'ocupació assalariada.- Relació entre els ocupats assalariats i la població activa, en un any donat.

$$\text{Taxa d'ocupació assalariada} = \text{Ocupats assalariats} / \text{població activa} * 100$$

Taxa de temporalitat contractual.- Relació entre el número de contractes no fixes i els contractes totals, en un període donat.

$$\text{Taxa de temporalitat contractual} = \text{Contractes no fixes} * 100 / \text{contractes totals}$$

Taxa de temporalitat contractual joves.- Relació entre el número de contractes no fixes a joves (població de 16 a 25 anys) i els contractes totals a joves.

$$\text{Taxa de temporalitat contractual joves} = \text{Contractes no fixes joves} * 100 / \text{contractes totals joves}$$

Empresa

Activitat econòmica.- És l'activitat conscient i intencional dirigida als camps de la producció i de la distribució de béns i a la realització de finalitats definides materialment.

Dimensió empresarial.- Grandària de l'empresa segons els seus assalariats.

Empresa² i ⁴. Organització amb comptabilitat independent, sotmesa a una autoritat rectora, que pot ser una persona física o jurídica, constituïda amb l'objecte d'exercir, en un o diversos locals, alguna o diverses activitats econòmiques de béns i serveis.

A efectes estadístics de la Seguretat Social, s'entén com a empresa els centres de cotització a la Seguretat Social amb un o més treballadors assalariats. No s'inclouen, per tant, les empreses sense treballadors assalariats (autònoms).

Exportació². És el valor dels béns i serveis que es venen fora d'un àmbit econòmic determinat, generalment un país.

Producte interior brut². És la suma dels valors finals dels béns i serveis produïts dins d'un espai econòmic durant un període de temps determinat excloent el consum intermedi utilitzat en la producció. Per tant inclou el que produeixen els factors estrangers ubicats dins d'aquest espai, però no el que produeixen els factors propis emplaçats a l'estranger. El període de temps que es considera és un any i la variació d'aquesta magnitud macroeconòmica sol utilitzar-se per mesurar el creixement econòmic. S'anomena brut, perquè en ell no es dedueixen les amortitzacions.

Productivitat aparent Milions de pts.- Relació entre el PIB total estimat en milions de pessetes i els llocs de treball existents a les empreses de la localitat.

Productivitat aparent = PIB/ llocs de treball existents a les empreses del municipi

Consum

Consum².- És l'ús final de béns i serveis per tal d'obtenir-ne satisfaccions directes. Part de producció d'un país que desapareix durant l'exercici i no s'incorpora a l'estoc de capital.

Rendes

Rendes del treball dependent.- Ingressos salarials obtinguts en conceptes de relacions laborals per altri.

Renda familiar disponible².- És la renda de la qual disposen les famílies residents en l'espai econòmic per a destinar-la al consum final o a l'estalvi. Detecta el flux d'ingressos en un determinat període, obtingut per les famílies i institucions no lucratives (excloses administracions públiques), una vegada deduïts els impostos directes i les cotitzacions socials. Són els ingressos que són susceptibles de ser aplicats al consum i/o a l'estalvi, entenent per estalvi, l'estalvi net que les llars poden destinar a l'adquisició d'un nou equip de capital o a la inversió financera.

Renda familiar disponible per càpita².- És el que percep un individu com a fruit del capital o per remuneració del treball.

Transport i circulació

Índex d'ocupació dels autobusos urbans.- Relació entre el total dels viatgers i el número de quilòmetres comercials de les línies urbanes.

Índex d'ocupació dels autobusos urbans = n^o viatgers/ Km comercial

Pernoctacions².- És el nombre de places ocupades en un establiment hotelier.

Salut pública

Cobertura d'assistència primària reformada.- Relació entre la població atesa en el Centre d'Atenció Primària i la població de referència. És el nombre d'habitants que els hi pertoca un CAP determinat.

Cobertura d'assistència primària reformada = població atesa/ població de referència

Taxa d'incidència a la tuberculosi.- Nombre de casos nous de tuberculosi per 100.000 habitants, en un any.

Taxa d'incidència a la tuberculosi = n° de casos nous afectats de tuberculosi/ 100000 hab.

Taxa d'incidència de la Sida.- Nombre de casos nous infectats de la Sida per 100.000 habitants, en un any.

Taxa d'incidència a la Sida = n° de casos nous d'infectats a la Sida / 100000 hab.

Taxa d'incidència de drogaaddicció.- Nombre de casos nous de drogaaddicció per 1.000 habitants, en un any.

Taxa d'incidència a la drogaaddicció = n° de casos nous de drogaaddicció/ 1000 hab.

Medi Ambient

Accés al sanejament.- És el percentatge de població amb un accés raonable als mitjans sanitaris d'abocament d'excrements i residus, incloent-hi les letrines exteriors i les de compostatge.

Diòxid de sofre².- És un dels principals contaminants d'entre els compostos de sofre, resultant dels processos de combustió. Conjuntament amb els fums negres, se'l considera un indicador bàsic de la contaminació de l'aire. Es mesura pel mètode de la thorina mitjançant la mitjana de les dades mensuals. Es considera nivell baix entre 0 i 60 mg/m³, per tant a partir d'aquesta dada, serà negatiu.

Partícules en suspensió².- Partícules contaminants presents en l'atmosfera, de petita dimensió (a vegades microscòpiques), però més grans que les molècules. Es generen en els processos de combustió, ja siguin industrials o de vehicles. Es mesura mitjançant la mitjana de les dades mensuals, essent nivell de contaminació moderada la que oscil·la entre 60 i 180 mg/m³, per tant el que superi aquesta xifra, es considera negatiu pel municipi.

Recollida selectiva de residus.- Acció que fan els municipis o per ordre d'aquest, de recollir els residus generats als habitatges, els que són fruit de l'activitat comercial, els procedents dels edificis d'oficines, escoles, despatxos governamentals i petites empreses que separen, per tal de sotmetre'ls a un procés de reciclatge.

Reciclatge de residus.- La reutilització del material desviat del gruix dels residus, excepte el reciclatge en plantes industrials i la reutilització del material com a combustible. La proporció de reciclatge és l'índex de la quantitat reciclada en relació amb el consum aparent.

Educació

Analfabet.- Persona que declara al Padró no saber llegir ni escriure.

Despesa en educació.- Despeses en proveïment, gestió, inspecció i suport d'escoles, universitats, institucions d'orientació professional, tècnica i d'altre tipus de formació, i serveis d'administració general i complementaris.

Taxa d'analfabetisme.- Relació entre els analfabets de 15 anys i més i la població compresa entre aquestes mateixes edats, en un any donat.

$$\text{Taxa d'analfabetisme} = \text{Analfabets de 15 i+ anys} / \text{població de 15 i+ anys}$$

Seguretat i protecció ciutadana

Taxa de denúncies.- Relació entre el número de denúncies i la població total, en un any donat.

$$\text{Taxa de denúncies} = \text{n}^\circ \text{ denúncies} / \text{població}$$

Taxa de població reclosa.- Relació entre el total de població reclosa d'un municipi i la població total.

$$\text{Taxa de població reclosa} = \text{n}^\circ \text{ pobl.reclosa} * 1000 / \text{població}$$

Taxa delictiva.- Relació entre el número de delictes i la població total, en un any donat.

$$\text{Taxa delictiva} = \text{n}^\circ \text{ delictes} / \text{població}$$

Urbanisme i habitatge

Densitat dels habitatges.- Relació entre el n^o d'habitatges i la superfície del municipi.

$$\text{Densitat dels habitatges} = \text{n}^\circ \text{ habitatges} / \text{Km}^2$$

Habitatge².- És el recinte estructuralment separat i independent que per la forma en què va ésser construït, reconstruït, transformat o adaptat, pot ser, o és efectivament i realment, habitat per persones.

Habitatge buit².- És aquell que, sense trobar-se en estat ruïnós ni ser utilitzat com a residència principal o secundària, es troba deshabitat.

Habitatge familiar².- Tota habitació o conjunt d'habitacions que ocupen un edifici o una part que n'està estructuralment separada, i que per la forma en què van ser construïdes, reconstruïdes o transformades, es destinen a l'habitatge.

Segons el Cens de població i d'habitatges, es considera habitatge familiar aquell habitatge destinat a ser habitat per una o diverses persones i en la data

censal no s'utilitza per a altres fins. Dins d'aquest concepte es distingeixen: habitatges principals, habitatges secundaris i habitatges desocupats. Comprèn també aquells habitatges que no essent principals no han pogut ser classificats com a secundaris ni desocupats per no haver estat possible obtenir-ne informació.

Habitatges iniciats².- És el projecte d'obra residencial visat pels col·legis d'aparelladors.

Habitatges ocupats².- Són els habitatges principals (destinats a residència permanent o habitual) i els secundaris (utilitzats només temporalment, en caps de setmana, vacances o en determinats casos).

Índex de concentració ocupacional.- Relació entre la població ocupada en un subsector del municipi i la població ocupada al sector referit del subsector en el mateix municipi, en un any donat.

Índex de concentració ocupacional = $\text{Pobl. Ocupada en el sector tèxtil} * 100 / \text{Pobl. Ocupada a la indústria}$.

Llar⁵.- Conjunt d'ocupants d'una mateixa habitació (residència principal), qualsevol que siguin els llaços que els uneixen.

Llicències d'edificació.- Nombre de llicències per reformar, ampliar i construir de nou, habitatges, locals comercials, locals industrials i garatges en m².

Mitjana d'ocupació d'habitatges.- Número de persones per habitatge. Quant més baixa millor, menys persones cohabiten a una mateixa vivenda.

Mitjana d'ocupació dels edificis = persona/habitatge

Període mitjà de construcció.- L'antiguitat mitjana dels habitatges d'una àrea determinada.

Període de construcció més freqüent.- Interval de temps on l'edificació d'habitatges ha estat la més repetida.

Taxa d'habitatges de lloguer.- Relació entre el número d'habitatges de lloguer i el total d'habitatges, independentment del seu règim de tinença.

Taxa d'habitatges de lloguer = $\text{n}^{\circ} \text{ habitatges lloguer} / \text{total habitatges}$

Taxa d'habitatges de propietat.- Relació entre el número d'habitatges de propietat i el total d'habitatges, independentment del seu règim de tinença.

Taxa d'habitatges de propietat = $\text{n}^{\circ} \text{ habitatges propietat} / \text{total habitatges}$

⁵ Definició segons l'Anuari Estadístic de Terrassa 1999

Unitat familiar⁵.- Conjunt de persones que resideixen en un mateix domicili, es censen i/o empadronen conjuntament (consten en el mateix full d'empadronament), guardin o no entre elles alguna relació de parentesc.